

ПРОФЕСІЙНА КУЛЬТУРА РЕДАКТОРА: ОСНОВНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Н. М. Миколаєнко

викладач Житомирського державного університету
імені Івана Франка

У сучасних ринкових умовах робота редактора набула нового значення. Розвинений професіоналізм майбутніх редакторів містить у собі не лише ступінь володіння знаннями, вміннями, навичками, але й постійне прагнення до розвитку й вдосконалення, професійне ставлення до улюбленої справи.

Високий рівень розвитку професійної культури, що означає «оснащеність» інтелекту фахівця професійними (спеціальними та педагогічними) знаннями, метою і суспільною значущістю діяльності, почуттям відповідальності за її наслідки, потребою в пізнанні соціальної реальності та себе як професіонала вимагає нового підходу у формуванні особистості майбутнього редактора.

Окреслена проблема визначена у полі наукового пошуку сучасних дослідників: Л. Воротняк, Ю. Єлісєвенка, В. Різуна, М. Тимошика та інших.

Компонентний аналіз професійної культури майбутнього редактора дозволив виділити в її структурі три головні елементи: професійний, соціальний і духовно-моральний, які, у свою чергу, складаються із кількох складових. Так професійна культура надзвичайно обмежена та фактично є оволодінням фахівцем навчальними дисциплінами й технологіями роботи. Однак зауважимо, що професійна культура у формуванні особистості майбутнього редактора може бути виявлена, по-перше, як освоєння професійних знань і навичок, коли вони органічно поєднуються зі знаннями соціокультурної ситуації та становлять світогляд редактора; по-друге, як здатність особистості до творчого мислення і постійного самовдосконалення, самоосвіти; по-третє, наявність таких якостей, як інтелігентність, ерудованість, патріотизм. Культура редактора як інтегральний показник полягає у взаємодії усіх складників.

Загальну і професійну культуру ототожнює В. Сластьонін. У зміст загальної культури особистості він зараховує такі елементи, як глибоке знання

фахової науки та моральної, естетичної, мистецької тощо. У своїх працях В. Сластьонін розглядає спілкування як компонент культури спеціаліста [3].

Учені визначають професійну культуру як частину загальнолюдської культури, у якій найбільшою мірою відбиті духовні та матеріальні цінності, а також як спосіб соціальної діяльності, необхідний людству для обслуговування історичного процесу зміни поколінь [2].

Поняття професійної культури запропонував для наукового обігу і дав йому визначення Й. Ісаєв, який вважає, що професійна культура – це спосіб творчої самореалізації особистості у різноманітних видах діяльності та спілкування, спрямований на освоєння, передачу та створення цінностей і технологій [1].

На думку вчених необхідно розглядати професійну культуру майбутніх редакторів у системі вищої освіти як сукупність структурних і функціональних компонентів, що розкривають різноманіття існуючих між ними зв'язків.

А. Капська, характеризуючи аспекти професійної культури, виділяє ціннісний (аксіологічний), технологічний й особистісно-творчий [4]. Аналізуючи зміст окремих компонентів, варто зупинитися детальніше на їхніх особливостях.

Аксіологічний компонент формування професійної культури утворений сукупністю цінностей, створених людством і своєрідно включених у цілісний редакторський процес. У навчально-виховному процесі майбутні редактори опановують ідеї та концепції, здобувають знання й уміння, що складають гуманістичну технологію редакторської діяльності. Процес постійної оцінки, переосмислення загальнолюдських цінностей, переносу відомих ідей у нові умови, уміння у старому, давно відомому побачити нове, оцінити його, засади моральності, що продукують гуманізм стосунків, громадська та соціальна відповідальність, духовна культура, – все це складає непорушний компонент професійної культури фахівця.

Технологічний компонент професійної культури містить у собі способи та прийоми редакторської діяльності, які розкривають шляхи здійснення спеціалізованих функцій. Володіння фахівцем сукупністю прийомів і засобів

підтверджує про його професійну культуру, серед необхідних навичок і знань важливе місце займають: вміння працювати з командою; вміння організувати й реалізувати певну справу; вміння вислухати і почути; вміння логічно мислити й правильно, переконливо інформувати факти; навички самовдосконалення; оперативна активність як вияв знання способів діяльності.

У процесі професійної діяльності, реалізуючи та створюючи соціокультурні цінності, майбутні редактори перебувають у ролі суб'єкта професійної культури. Створюючи цінності, вони реалізують творчий компонент професійної культури. Адже цінності професійні й особисті, технологія їхнього втілення виявляються як фактор формування особистості лише в умовах творчої діяльності.

Творчість майбутніх редакторів виявляється у гнучкості, варіативності, винахідливості, ініціативності, сміливості та не традиційності рішень і поведінки в професійній взаємодії. Тому для оволодіння професійною культурою необхідне усвідомлення творчої природи соціальної роботи [4].

Вивчивши різні підходи до визначення професійної культури фахівця, уточнимо її зміст для майбутніх редакторів. Професійна культура майбутніх редакторів – це у стосунках із колегами та реципієнтами діяти у відповідності з цінностями, моральними нормами.

Таким чином, основа для формування професійної культури майбутніх редакторів – це його особистісні якості та його попередня культура, а умова її цілеспрямованого розвитку – удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх редакторів у вищому навчальному закладі.

Розвинена професійна культура фахівця – це гарант виправдання соціальних сподівань: лише завдяки їй майбутній редактор може здійснити той тип діяльності, якого потребує від нього суспільство. Тому професійну культуру майбутніх редакторів не можна спрощувати до системи спеціальних, вузькопрофесійних знань, умінь і навичок. Це поняття ширше і має весь духовний потенціал особистості редактора, інтелектуальні, емоційні та практично-дійові компоненти його свідомості.

Список використаних джерел

1. Исаев И. Ф. Теория и практика формирования профессионально-педагогической культуры преподавателя высшей школы: [учеб. пособ.] / И. Ф. Исаев ; [Московск. пед.гос.ун-т.; Белгородск. гос. пед. ин-т]. – М.; Белгород : [б.к.], 1993. – 219 с.
2. Крылова Н. Б. Формирование культуры будущего специалиста : [учеб.-метод. пособ.] / Крылова Н. Б. – М. : Высш. шк., 1990. – 142 с.
3. Психология и педагогика : [учеб. пособ.] / Под ред. А. А. Бодалева, В. И. Жукова, Сластенин В. А. – М. : Изд-во Института Психотерапии, 2002. – 585 с.
4. Соціалізація особистості : зб.наук. пр. / [за заг. ред. А. Й. Капської] ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова – К. : Логос. 2002. – Т. XVII. Вип. 1. – 205 с.